

Соловей Р.П.,
аспірант,
Хмельницький університет управління та права
імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький
Науковий керівник: Хитра О.В.,
к. е. н., доцентка, доцентка кафедри
публічного управління та адміністрування,
Хмельницький університет управління та права
імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ

В сучасних умовах домінуючим у більшості країн світу стає інноваційний тип економічного зростання. З огляду на це, доцільним є створення національної інноваційної системи (НІС) як особливої мережі інституційних структур, активність та взаємодія яких ініціює, продукує, модифікує і сприяє дифузії нових технологій [1, с. 224]. Водночас це складна система взаємопов'язаних інститутів організаційного, економічного і нормативно-правового характеру, яка забезпечує національний інноваційний процес [1, с. 229], у т. ч. завдяки застосуванню спеціально розроблених механізмів публічного управління НІС.

Немає сумніву, що НІС – ієрархічна система, яка містить національний, регіональний, місцевий рівні, а також рівень окремих суб'єктів інноваційної діяльності, і такий поділ, у свою чергу, потребує упорядкування цілей, інтересів, потреб і критеріїв результативності функціонування кожного рівня. На нашу думку, особливий інтерес для дослідження представляє регіональний рівень, який, з одного боку, опосередковує вищі й нижчі ланки, забезпечуючи нерозривність і логічну послідовність проходження публічно-управлінських впливів, а з іншого боку, є відносно самостійним суб'єктом, який, наприклад, може залучатися до проєктів транскордонного співробітництва в інноваційній сфері, забезпечуючи тим самим інтеграцію НІС до глобальних інноваційних процесів.

Нова парадигма регіону базується на засадах інтеграції – єдності соціально-економічної системи. Регіон постає як відносно відокремлений соціум, що має власний потенціал розвитку, який реалізує відповідно до умов конкретного

середовища (рис. 1). Різні елементи цієї соціально-економічної системи збалансовані за структурою, напрямками й темпами розвитку; інтереси регіонів завжди пов'язані з інтересами інших регіонів та держави в цілому, а регіональні господарські системи виступають складовими єдиної національної системи [2, с. 78–79]. А отже, і модель інноваційного розвитку регіонів детермінується положеннями єдиної державної політики і залежить від способу формування та окреслених напрямів розвитку НІС [3, с. 138–139].

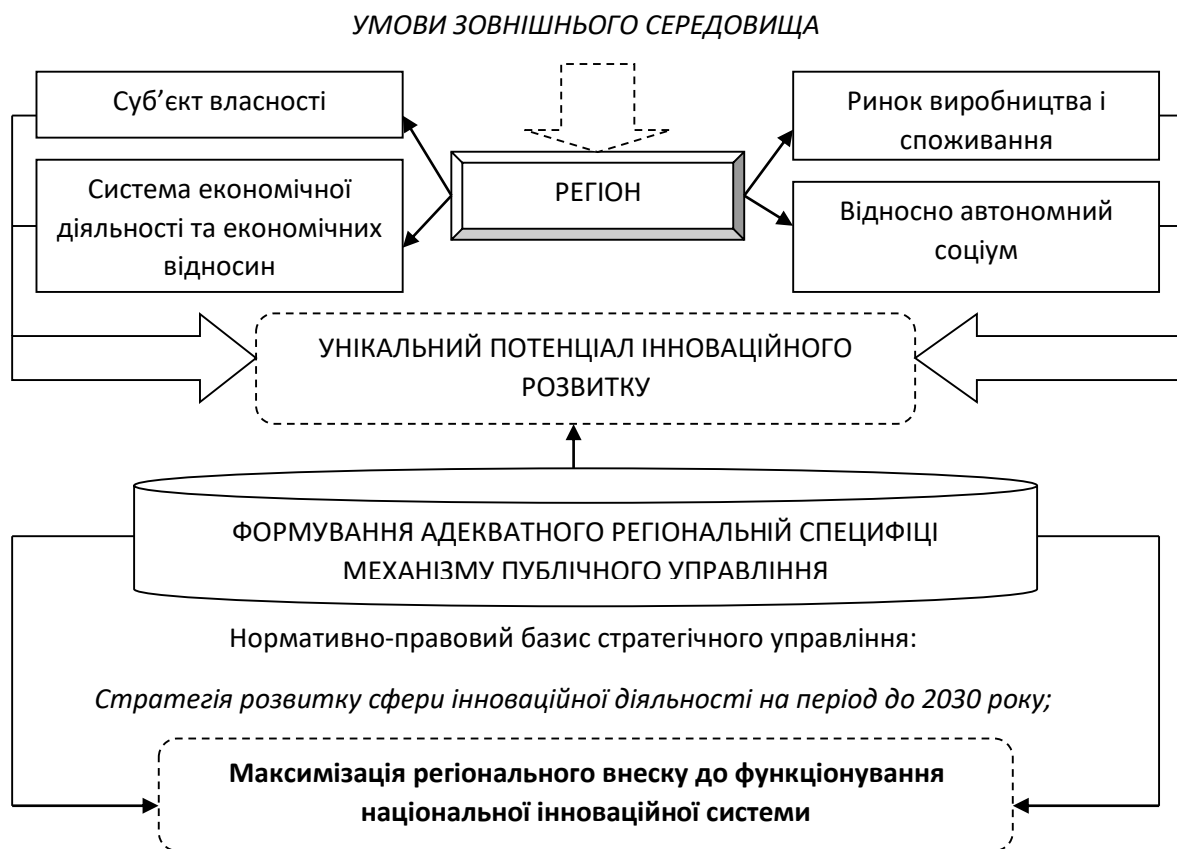

Рис. 1. Логіка застосування механізму публічного управління інноваційним розвитком регіону з метою максимізації регіонального внеску до функціонування національної інноваційної системи

Регіони мають вагомий потенціал інноваційного розвитку, а завданням публічного управління є підбір, теоретико-методологічне обґрунтування і практичне застосування «важелів активізації цього потенціалу з урахуванням сучасних парадигмальних зрушень» [4, с. 187].

Регіональний інноваційний розвиток має ґрунтуватися на імплементації сучасних технологій, розробці і застосуванні системи публічно-управлінських механізмів у сфері інноваційної діяльності, передусім ухваленні обґрунтованих рішень для досягнення сталого регіонального розвитку на інноваційній основі.

Багатогранність і суперечливість впливу різних чинників на підвищення рівня інноваційності регіонального зростання робить необхідним їх узагальнення, порівняння з результатами впливу на розвиток інших регіонів (у т. ч. зарубіжних країн), що дозволить окреслити стратегічні підходи і сприятиме активізації інноваційного зростання на регіональному рівні [5, с. 13].

Обов'язковою умовою ефективного публічного управління інноваційним розвитком є прийняття та реалізація рішень відповідно до регіональної інноваційної стратегії. Основна ідея, закладена до такої стратегії, – сталий економічний розвиток регіону на основі максимально ефективного використання його інноваційного потенціалу. Така стратегія орієнтована на активну участь в реалізації бізнесу і націлена на розвиток попиту на інновації з боку підприємств регіону. Інноваційна стратегія регіону, розроблена відповідно до європейських стандартів, дозволяє більш ефективно працювати з економічними партнерами, створювати сприятливі передумови для розширення взаємодії з органами влади та іншими регіонами [6, с. 172].

Слід зауважити, що нормативно-правовий аспект публічного управління інноваційним розвитком регіону базується на двох основоположних стратегічних документах – Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року і Державній стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки. Відповідно до першої, передбачено «визначити регіональні пріоритетні напрями на основі підходів смарт-спеціалізації» та «сформуванню стратегії регіонального інноваційного розвитку з урахуванням потреб і потенціалу регіону» [7]. У другій стратегії декларується ціль «Сильна, спроможна та конкурентоспроможна регіональна економіка», що, крім іншого, передбачає «сприяння економічному розвитку регіонів шляхом залучення інвестицій для реалізації інноваційних проектів», а також «сприяння розвитку регіональних систем інноваційної інфраструктури» [8]. Досягнення цих цілей можливе завдяки застосуванню сучасних технологій публічного управління на засадах партнерства органів влади та інституцій громадянського суспільства.

Список використаних джерел:

1. Тютюнникова С.В., Фрідман О.А. Національна інноваційна система: сучасні тренди та виклики для України. *Вісник ХНУ ім.*

В.Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм». 2020. Вип. 12. С. 224–232.

2. Погріщук Б.В., Щербич В.В. Інноваційний потенціал регіонального розвитку в концепції циркулярної економіки. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2022. Вип. 2 (60). С. 78–84. URL: <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/article/view/266585> (дата звернення: 09.12.2024).

3. Довба І.В. Теоретичні основи інноваційного розвитку регіону. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 30-1. С. 135–139. URL: http://bses.in.ua/journals/2018/30_1_2018/32.pdf (дата звернення: 09.12.2024).

4. Єрмакова О.А. Сучасні виклики для інноваційного розвитку регіонів України. *Приазовський економічний вісник*. 2020. Вип. 1 (18). С. 186–190. URL: http://rev.kpu.zp.ua/journals/2020/1_18_ukr/36.pdf (дата звернення: 09.12.2024).

5. Довба І.В. Регіональний вимір інноваційного розвитку: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.05. Ужгород, 2019. 23 с.

6. Мельниченко Г.М., Білоус С.П. Інноваційний розвиток регіону як складова частина загальної стратегії національного розвитку. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія «Економіка і управління»*. 2020. Том 31 (70). № 1. С. 170–174.

7. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року: Розпорядження КМУ від 10 липня 2019 р. № 526-р / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-r?find=1&text=регіон#Text> (дата звернення: 09.12.2024).

8. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки: Постанова КМУ від 5 серпня 2020 р. № 695 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-p?find=1&text=інноваці#n187> (дата звернення: 09.12.2024).